

Jakelussa mainitut

PAKKOKEINOLAIN 10 LUVUN 60 §:N SOVELTAMISTA KOSKEVA SEURANTA

Vuoden 2014 alussa voimaan tullut pakkokeinolain 10 luvun 60 § käsittelee salaisen pakkokeinon käytöstä ilmoittamista. Käsitellessään hallituksen esitystä 14/2013 vp eduskunnan lakivaliokunta totesi seuraavaa (LaVM 17/2013 vp):

Hallituksen esityksessä salaisen pakkokeinon käytöstä ilmoittamista koskevaa uuden pakkokeinolain 10 luvun 60 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi koskien tilanteita, joissa pakkokeinon kohteena olleen epäillyn henkilöllisyys ei ole vielä selvillä ilmoittamista koskevan määräajan tai ilmoittamisen lykkäyksen päättyessä. Näissä tilanteissa pakkokeinosta olisi ilmoitettava kirjallisesti hänelle ilman aiheutonta viivytystä henkilöllisyyden selvittyä. Lisäksi pykälään tehtäisiin eräitä teknisuonteisia muutoksia. Lakivaliokunnalla ei ole esitykseen tältä osin huomauttamista.

Asiantuntijakuulemisissa eräät tahot ovat kuitenkin esittäneet huolensa eräistä muista säännökseen liittyvistä perusratkaisuista, joihin ei nyt ehdoteta muutosta. Pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1 momentin mukaan epäiltyyn kohdistetusta telekuuntelusta, tietojen hankkimisesta telekuuntelun sijasta, televalvonnasta, suunnitelmallisesta tarkkailusta, peitellystä tiedonhankinnasta, teknisestä tarkkailusta ja valvotusta läpilaskusta on viipymättä ilmoitettava hänelle kirjallisesti sen jälkeen, kun asia on saatettu syyttäjän harkittavaksi, taikka esitutkinta on muuten päätetty tai se on keskeytetty. Pykälän 2 momentin mukaan epäiltyyn kohdistetusta peitetoiminnasta, valeostosta ja tietolähteen ohjatusta käytöstä on ilmoitettava hänelle ilman aiheutonta viivytystä kirjallisesti sen jälkeen, kun asia on saatettu syyttäjän harkittavaksi. Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitusta saadaan lykätä enintään kaksi vuotta kerrallaan, jos se on *perusteltua* käynnissä olevan tiedonhankinnan turvaamiseksi, valtion turvallisuuden varmistamiseksi taikka hengen tai terveyden suojaamiseksi. Lisäksi ilmoitus saadaan jättää kokonaan tekemättä, jos se on *välttämätöntä* valtion turvallisuuden varmistamiseksi taikka hengen tai terveyden suojaamiseksi.

Tämän sääntelykokonaisuuden on katsottu yhdessä poliisilain vastaavan sääntelyn kanssa lisäävän peitehenkilön ja tietolähteen paljastumisriskiä ja siten aiheuttavan riskin kyseisten henkilöiden turvallisuudelle. Toisaalta on esitetty, että edellä todetun lykkäyksen ja erityisesti ilmoittamatta jättämisen kynnyks on turhan korkea ja että laissa olisi oltava poikkeussäännös ilmoittamisesta niitä tilanteita varten, joissa tutkinnassa hyödynnettävää materiaalia ei synny.

Hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn eräänä lähtökohdana on ollut, että sellaisten laeilla 806/2011 ja 872/2011 hyväksytyjen säännösten, joita nyt käsitellyssä olevat hallituksen esitykset eivät kata, nostaminen uuteen käsittelyyn ei ole asioiden laajuus ja vaikeus sekä johdonmukainen lainsäädäntötyö ja hyvä lainvalmistelutapa huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Tästä lähtökohdasta huolimatta lakivaliokunta yhtyy asiantuntijakuulemi-

